

Samverkan skola och arbetsliv

- ökad valkompetens,
motivation, engagemang och
framtidstro

Ett fokusområde

Bakgrund

SSA/SYV – ett utvecklingsområde

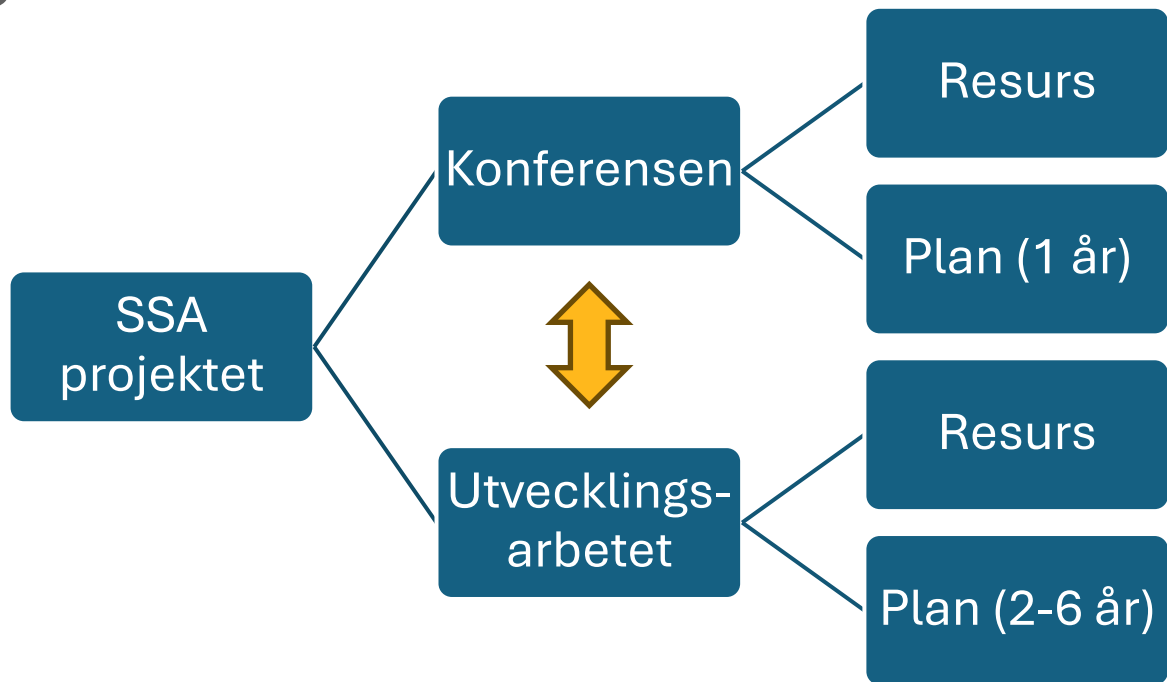
SSA Rikskonferens 2026

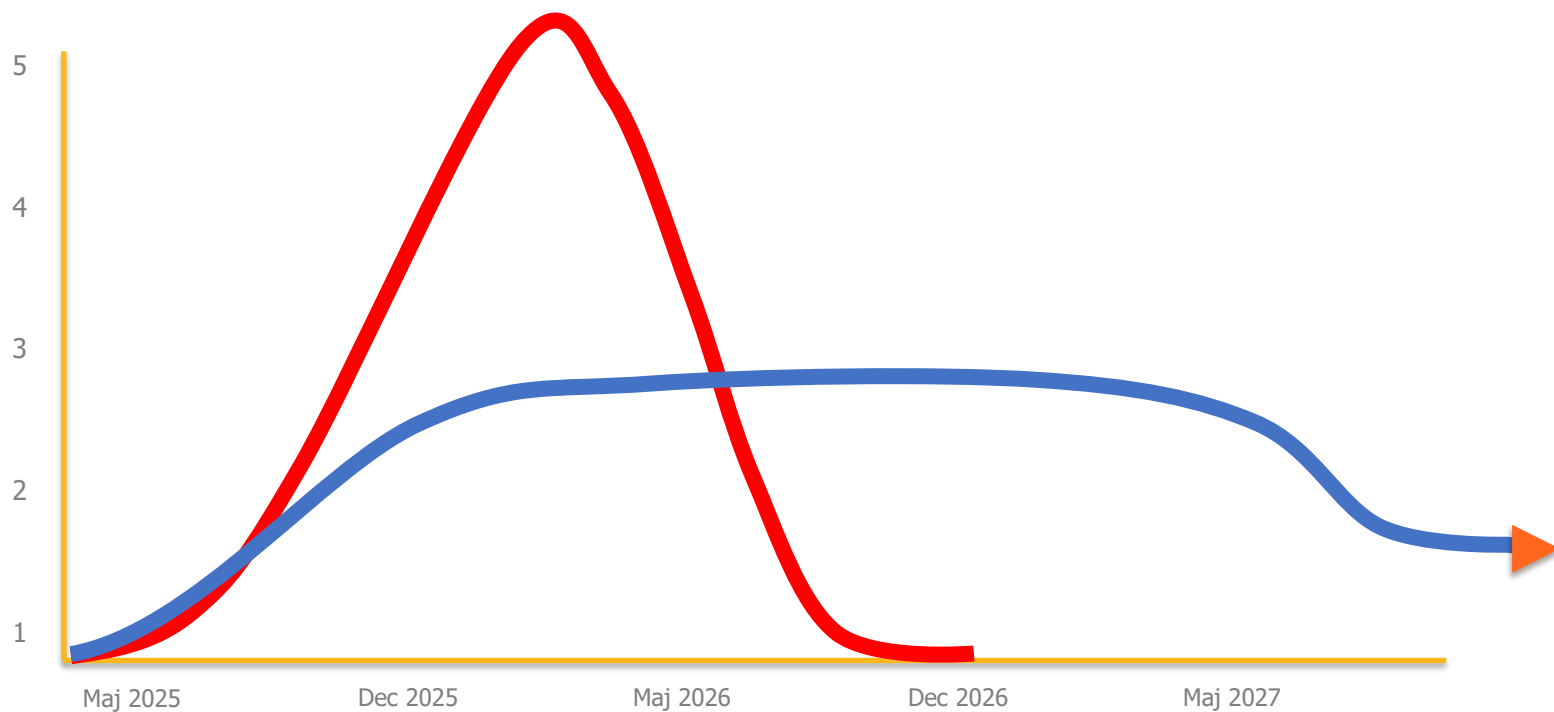
Skapa mervärde

Följa upp tidigare satsningar (Kompetenta Gotland)

Projektdirektiv togs fram

Projektets två delar

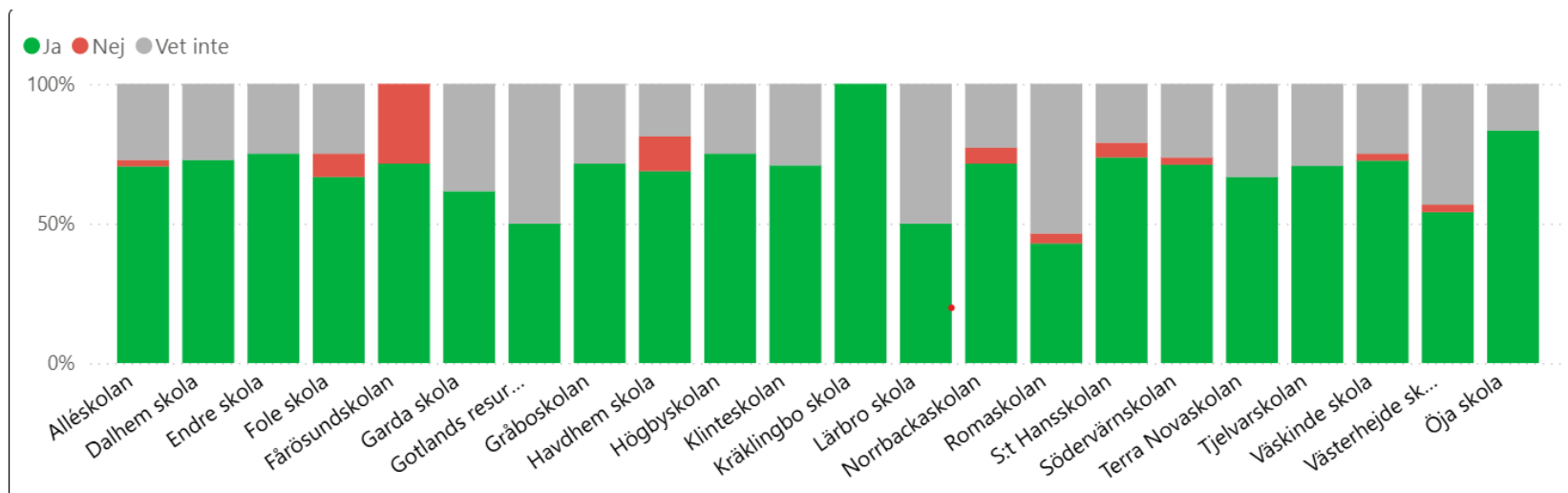
Projektet som helhet

Syfte:

Projektet ska bidra till att barn och unga kan göra väl underbyggda studie- och yrkesval, utveckla sin självkännedom, uppleva ökad motivation, engagemang och tilltro till sina framtida möjligheter.

Projektet ska bidra till det gotländska samhällets behov av kompetensförsörjning.

Jag tror det finns ett arbete som passar för mig i framtiden

Mål att bidra till och uppfylla

Projektet som helhet

Projekt mål:

SSA rikskonferens i april 2026 är genomförd i enlighet med givna riktlinjer (nationell överenskommelse) och till gagn för utvecklingen av samverkan skola/arbetsliv såväl på Gotland som i deltagande kommuner/regioner.

En hållbar modell för hur samverkan mellan skola och arbetsliv kan planeras, bedrivas, utvärderas och utvecklas är framtagen.

Effektmål

- Ett långsiktigt, hållbart och strukturerat arbetssätt finns för samverkan mellan skola och arbetsliv.
- Skolorna bedriver ett likvärdigt arbete gällande samverkan skola/arbetsliv.
- Eleverna har förståelse för och insikt om arbetslivets förutsättningar och möjligheter samt kan göra väl underbyggda val, känna ökat engagemang och tilltro inför framtiden.
- Ökad samverkan mellan skola och arbetsliv bidrar till hållbar tillväxt och kompetensförsörjning.

SSA projektet 2025 - 2027

Lägesrapport med
koppling till brister och
åtgärder presenterade i
Framtidsval (SOU 2019:4)

Ingen önskelista utan
initierade/pågående insatser.

Framtidsval - Vad behöver göras?

- Förtydliga vad studie- och yrkesvägledning är – individuell och generell.
- Förtydliga elevers tillgång till individuell studie- och yrkesvägledning.
- Krav på individuell studie – och yrkesvägledning vid vissa tillfällen.
- Förstärk den generella studie- och yrkesvägledningen kopplat till olika ämnen.
- Nytt kunskapsämne, Framtidsval, i grundskolan och anpassad grundskola.

Framtidsval - Hur kan det göras?

1. Förtydliga roller och ansvar för studie- och yrkesvägledningen
2. Skapa utrymme och systematik för att utveckla elevernas valkompetens
3. Plan för samverkan skola arbetsliv
4. Kompetensutveckling för lärare, rektorer och studie- och yrkesvägledare
5. Tydligare styrning, ledning och samordning

Vad gör vi - vad tillför projektet?

1. Förtydliga roller och ansvar för studie- och yrkesvägledningen

SSA är kärnan i den generella studie- och yrkesvägledningen.

1. SSA rikskonferens – många deltar
2. Projektgrupperna (för Wisbygymnasiet och grundskolan) kan lyfta frågan.

SYV organisationen:

- tydliggör den individuella studie- och yrkesvägledningen och beskriver vilka insatser skolorna kan förvänta sig,
- säkerställer att individuell studie- och yrkesvägledning ges vid viss tillfällen,
- Genomför och planerar för insatser för att stärka förståelsen för individuell och generell studie- och yrkesvägledning.

2. Skapa utrymme och systematik för att utveckla elevernas valkompetens

- Skolverket delger förutsättningar och goda nationella exempel på SSA ↕
Rikskonferens
- Goda lokala exempel

3. Plan för samverkan skola och arbetsliv

- SSA Rikskonferens erbjuder kunskap och erfarenhetsutbyte
- Projektgrupper (för Wisbygymnasiet och grundskolan)
- Nya läroplaner och kursplaner för grundskola och anpassad grundskola som stärker kopplingen mellan skolämnen och arbetsliv
- Anställning av SSA samordnare till stöd för arbetet (1 jan 2026)
- Samordnat utvecklingsarbete pågår för att stärka Region Gotlands förmåga att bidra till kopplingen mellan skolan/ämnena och arbetsliv.
- Samverkan med Kompetensrådet

Nya styrdokument

- 10 – årig grundskola/anpassad grundskola – beslutad
- Skolverket har uppdrag (22/12 2025) att utarbeta nya läro- och kursplaner med stöd i betänkandet Kunskap för alla (SOU 2025:19). Under förutsättning att beslut fattas.
- Arbetet planeras vara klart våren 2027 och Läroplanerna ska träda i kraft HT 28.

Förändringar som särskilt påverkar

Lgr 22 innehåller 31 mål varav 5 är kopplade till SSA/SYV.

Kopplingen mellan de inledande/inriktande kapitel och läroplanen är svag och bedöms bristfällig.

Nya läroplanen innehåller 9 mål och kopplingen mellan inledande/inriktande kapitel och läroplanen ska tydliggöras.

Mål 9

Skolans mål är att varje elev:

kan göra väl underbyggda val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning samt har inblick i kultur-, arbets-, och föreningsliv.

Skolverket har att kommentera vart och ett av de nio målen i respektive kursplan för varje obligatoriskt ämne.

”Varje kursplan ska ge information om hur ämnet och ämnesundervisningen bidrar till de övergripande målen i läroplanens inledande delar.”

4. Kompetensutveckling för lärare, rektorer och studie- och yrkesvägledare

- Deltagande i SSA Rikskonferens
- Stödja med förslag på aktuell forskning, kunniga föreläsare och användbara metoder
- SYV organisationen planerar för utbildningsinsatser till stöd för skolorna

5. Tydligare styrning, ledning och samordning

- Skolverket förtydligar i styrdokument
- SSA som prioriterat område
- styrgrupp med representation på hög nivå
- utvecklingsarbete vad gäller kvalitet- och uppföljningsarbete

Dialog

Stöd för att lyckas ...

- Fastslagen och gemensam huvudmannaplan
- Uppdrag till verksamheterna och tydliga målformuleringar
- SSA som en angelägenhet för alla förvaltningar
- Resurser (SSA samordnare där det behövs)